

diligat matrem suam quam omnes suos famulos? Unde Augustinus ad Virginem sic loquitur: « Te, « ipse Rex regum ut matrem veram et decoram « sponsam præ omnibus diligens, amoris amplexu « sibi associat. » Anselmus asserit amorem Dei erga Virginem esse majorem quam erga alias creaturas; quia quod carius amavit, illi servavit. « Ostendit, « inquit, amorem erga Matrem, quo nullum putemus « esse majorem; » et infra: « Quid ergo hic dicemus? « Estne, putatis, ulla mens hominis quæ modum « hujus dilectionis quam Deus ad hanc Virginem « habuit, queat penetrare? » et iterum: « Potestne, « quæso, ullus hominum aut angelorum istius amoris « immensitatem penetrare, vel dignitati honoris illius « quidquam cogitatu percipere comparabile? » Hinc Bernardinus non dubitavit dicere, « propter excellen- « tiam hujus amoris, Christum potius venisse pro « sola Virgine redimenda, quam pro cæteris omnibus hominibus. » Methodius sic Virginem alloquitur: « Euge, quæ debitorem illum habes qui omnibus « mutuatur, Deo enim universi debemus, tibi etiam « ille debet. » Ergo...

Quarta ratio: Ex eo quod gratia Christi sit gratia capitis, ideo habet illam excellentiam, quod sit supra omnes gratias hominum et angelorum sive singulatim sive simul sumptas. Jam vero B. V. hanc dignitatem capitis participat, ergo decet ut et gratia ejus illam perfectionem participet. — Unde recte dixit Bonaventura: « Quid mirum, si omnis gratia ad Mariam confluxit per quam tanta gratia ad cæteros diffluit? »

¹ S. Ligorius postquam probavit B. Mariam esse corede-

Sane, si hæ omnes rationes ponderentur, et præsertim simul colligantur, vix propositio nostra in dubium revocari poterit.

Dixi in propositione: B. M. plures gradus gratiæ assecutam fuisse quam omnes electos simul sumptos. Quantus autem fuerit ille excessus quo Virgo præ cæteris sanctis fulsit, quis definire audebit et præsertim, si admittatur cum de Rhodes et S. Ligorio, B. Mariam, etiam a principio, habuisse gratiam ita intensam qua superavit omnes electos simul sumptos, et deinde per quemlibet actum hanc gratiam immensam duplo majorem effecisse, quis illam dimentietur? Ideo P. de Rhodes (quæstio iv, sect. v) non dubitat asserere, gratiæ cumulum, quem in fine vitæ habuit Deipara tantum esse, ut nullo intellectu creato, humano vel angelico, sit comprehensibilis, sed soli Deo sit mensurabilis. Unde S. Epiphanius ait: « Solo « Deo excepto, cunctis superior existis, cui prædi- « candæ neque hominum neque angelorum lingua « sufficit. » Et S. Anselmus: « Quid amplius dicere

tricem et mediatricem, sic se habet: « Si Marie, en qualité de « mère destinée au commun Rédempteur, reçut la fonction de « médiatrice pour tous les hommes, et par conséquent pour tous « les saints, il faut bien dire qu'elle reçut une grâce supérieure « telle que n'ont pu l'avoir tous les saints pour lesquels elle de- « vait intercéder. Je m'explique plus clairement: Si tous les « hommes devaient devenir agréables à Dieu par l'intermédiaire « de Marie, il fallait bien que Marie fût plus sainte et plus « agréable à Dieu que tous les hommes ensemble. Autrement, « comment aurait-elle pu intercéder pour tous les hommes? Il « est absolument nécessaire qu'un intercesseur soit plus remar- « quable à son monarque que tous ses sujets, pour qu'il ob- « tienne à tous la grâce du prince. » Deinde idem probat relative ad angelos.

« possum? Domina, immensitatem quippe gratiæ et
« gloriæ et felicitatis tuæ considerare incipienti et
« sensus deficit et lingua fatiscit: » Et S. Bernardinus
dicit tantam esse, ut soli Deo cognoscenda reserve-
tur.

SOLVUNTUR DIFFICULTATES

Objicies 1° Hæc doctrina est nova, cum eam primus
Suarez docuerit; ergo rejicienda. 2° B. Maria pars
quædam fuit Ecclesiæ, et redempta est sicut quilibet
alius; sed pars non est dignior toto. 3° Propter Eccle-
siam, Christus Mariam in matrem elegit, et tantis
gratiis cumulavit; ergo magis Ecclesiam dilexit, juxta
illud Philos. axioma: *Propter quod unumquodque tale
et illud magis*. Ita Abulensis et alii. — *Respondeo*
ad 1um: Nova est quoad modum exponendi, *transeat*;
quoad se, *nego*. Patet ex tota thesi. — *Ad* 2um: Eccle-
sia totaliter sumpta, id est cum gloriosa Virgine, est
dignior quam Virgo seorsim sumpta, *concedo*; Eccle-
sia separata a Maria, ac proinde truncata, est dignior
quam Maria, quia Maria non est nisi pars Ecclesiæ,
nego. Etenim Maria est pars principalis et præcipua;
sic caput hominis, etsi sit infra hominem totaliter
sumptum, id est cum capite, est tamen supra corpus
reliquum separatum a capite: quia caput est pars
præcipua et principalis hominis. Ergo... — *Ad* 3um:
B. Virgo non fuit dilecta Deo propter Ecclesiam magis
sibi dilectam; sed cum Maria esset pars principalis
Ecclesiæ, Deus præsertim ob Mariam decrevit Incar-

nationem. — (Conf. Carthagen., *ibidem*; *Litanias
Lauretanæ*, discours. CXCv) ¹.

Objicies 2°: Inde sequitur quod si aliquis homo,
præsertim postquam ad perfectionem devenerit, ali-
quo tempore merendo perseveraret, brevius ad incom-
mensuratum sanctitatem perveniret, imo primos an-
gelos superaret, quod vix credibile est. Ergo rejicienda
hæc sententia. — *Resp.* 1° Negari potest suppositum,
exceptis forsan paucissimis viris: quia reliqui semper
habent impedimentum fomitis, et raro operantur
secundum totam habituum latitudinem. 2° Admisso
supposito, non inde sequeretur hunc hominem supe-
rare omnes angelos; quia, postquam ad perfectionem
devenisset, vix attingeret ad gratiam quam supremi
angeli in prima sanctificatione susceperunt.

COROLLARIUM. Ex hac propositione, circa quantita-
tem immensam gratiæ Deiparæ, pari ratione conclu-
dendum est ipsam omnes simul superasse quoad om-
nes virtutes sive theologicas, sive morales et dona
Spiritus sancti: quia hæc omnia sunt gratiæ annexa
et ipsius proprietates. Exinde facile percipitur quanta
fuerit caritas B. M. erga Deum, erga proximum,
quanta ejus humilitas, etc.

QUÆRITUR *Utrum et quonam sensu B. M. habuerit*
1° *gratiæ plenitudinem*, 2° *gratiam infinitam*.

AD 1um Dico: Non habuit plenitudinem gratiæ, in
eo sensu quod obtinuerit maximam gratiam quam
Deus conferre possit de potentia absoluta: commu-
niter enim admittunt auctores contra Scotistas, Deum

¹ Vide, si lubet, difficultatem Vasquezii (loco supra citato):
ipsam confutare hic non volumus.

talem gratiam producere non posse; nec etiam maximam gratiam quam de facto contulit Deus in ordine præsentis: hæc enim pertinet ad Christum exclusive ratione unionis hypostaticæ. Ideo habuit plenitudinem gratiæ, tantum in eo sensu quod consecuta fuerit gratiam suæ dignitati proportionatam, ut explicat Billuart (*de Incarnat.* dissert. viii, art. 5); vel in eo sensu quod consecuta fuerit gratias quas Deus de potentia ordinaria, id est in ordine præsentis, meræ creaturæ concedere intendat. (De Rhodes, quest. iv, sect. v.)

AD 2um Dico: Non habuit gratiam simpliciter infinitam: gratia enim est quid creatum ac proinde finitum; nec habuit gratiam infinitam, in eo sensu quod a Deo acceperit maximam gratiam quam conferre possit de potentia absoluta, ut jam supra diximus. Unde dici non potest B. Mariam habere gratiam infinitam nisi lato sensu: vel quia possidet gratiam dignitati Matris Dei suo modo infinitæ proportionatam, vel quia possidet maximam gratiam quam de potentia ordinaria meræ creaturæ Deus concedere possit.

Ex dictis patet quonam sensu intelligendæ sint illæ locutiones SS. Patrum vel auctorum asceticorum, quibus frequenter asserunt gloriosam Virginem assecutam fuisse omnem gratiam possibilem, et omnia dona quæ Deus creaturæ conferre possit (g).

§ 2. DE SCIENTIA DEIPARÆ.

Hæc scientia considerari potest vel quoad res divinas, vel quoad res naturales.

QUÆRITUR *Utrum gloriosa Virgo perfectam habuerit rerum divinarum cognitionem?*

DICO I^o: Certum est ipsam non habuisse visionem intuitivam modo permanenti. Satis patet ex his verbis Elisabeth: *Beata es quæ credidisti*. Attamen probabiliter credi potest Ipsam hac visione aliquando fruitam esse per modum actus transitorii; ita enim plures sentiunt de B. Paulo et de Moyse: ergo a fortiori de gloriosa Virgine tenendum est. (Conf. Suarez. disput. xix. sect. iv; de Rhodes, quæst. v, sect. I, § 1). Ita sentiunt Suarez, de Rhodes, Vega, Casalius, Medina, Salas, Tores, Salazar, Canisius, etc. etc.

DICO II°: *Habuit cognitionem mysteriorum Dei et rerum divinarum perfectissimam, imo superantem omnem scientiam tum apostolorum, tum theologorum,* (Propositio est certa. Suarez, *ibidem*).

Prob. 1° ex auctoritate. — Ita sentiunt SS. Patres. Sæpe enim B. V. vocant *Apostolorum Magistram*; nostræ religionis *Magistram*, ut S. Ignatius; docent *Evangelistas illuminasse*, ut SS. Ambrosius et Bernardus: « mirum non esse, ait S. Ambrosius de Joanne « Evangelista loquens, præ cæteris fuisse locutum « mysteria, cum ei præsto esset Aula cœlestium sacramentorum. » S. Anselmus (*de Excellentia Virginis*): « licet ipsi apostoli per revelationem Spiritus « sancti edocti fuerint in omnem veritatem, incom-

« parabiliter tamen eminentius ac manifestius Ipsa
 « per eum Spiritum veritatis, illius veritatis profun-
 « ditatem intelligebat, et per hanc multa eis revela-
 « bantur quæ in se non solum simplici scientia, sed
 « ipso effectu, ipso experimento didicerat. » Idem
 S. Anselmus super verba *intravit Jesus in quoddam
 castellum*, hæc habet: « Christus, ut dicit Apostolus,
 est Dei virtus, et Dei Sapientia, et in Eo sunt omnes
 thesauri Sapientiæ et Scientiæ Dei, et Christus est in
 Maria; ergo omnes thesauri Sapientiæ et Scientiæ Dei
 sunt in Maria. » S. Bernardinus: « Quantum ad ra-
 « tionem et intellectum, tanta ei sapientiæ claritas a
 « Deo superinfusa est, quod perfecte superintelligebat
 « creaturas, et Creatorem, et omnia bona amplec-
 « tenda et mala fugienda. » Albertus Magnus ait:
 « B. V. simul cum habitu fidei habuisse actum quo
 « perfectius quam Adam in sopore, quam Joannes
 « super pectus Domini, et quam Paulus in raptu,
 « cognoverit mysteria supernaturalia. »

Demum, propter hanc eximiam B. Virginis sapien-
 tiam, Ecclesia catholica vocat illam hæresum inter-
 remptricem: « Cunctas hæreses sola interemisti in
 « universo mundo. » Porro sic appellata est non tan-
 tum quia genuit mundo Solem justitiæ, sed etiam,
 juxta Suarem, Carthag. et alios, quia magistra fidei
 fuit, et docuit Apostolos quorum doctrina omnes hæ-
 reses interimuntur.

Prob. 2º ex ratione. — Eo major supponenda est
 scientia gloriosæ Virginis, quo numerosiores ac simul
 efficaciores fuerunt fontes hujus scientiæ. Porro fontes
 scientiæ pro B. M. fuerunt longe abundantiores ac
 plures quam pro cæteris omnibus sive apostolis, sive

theologis. Ergo habuit scientiam eminentiorem. —
Evolvitur minor. Et 1º Per sanctos angelos et præser-
 tim per Gabrielem fuit instructa et edocta; ita enim
 opinantur plures SS. Patres, et præcipue S. Bernardus:
 « Decuit, inquit, ut ab angelo potius quam ab
 « homine mysterium disceret, ne Mater a consiliis
 « Filii aliena videretur, et ut Ipsa rerum tempus et
 « ordinem melius tenens, scriptoribus et prædicato-
 « ribus Evangelii reseraret veritatem, quæ et plene
 « de omnibus a principio coelitus fuerat instructa
 « mysteriis. » Item supponit S. Ambrosius Ipsam
 fuisse solitam habere revelationes angelicas; inquit
 enim: « Gabriel, ubi eam revisere solebat, invenit. »
 — 2º Post Christi Incarnationem per ipsummet Chris-
 tum edocta fuit, ut testantur Patres. Imo adeo fuit
 excellens pro Maria hic fons sapientiæ, ut, juxta plu-
 res auctores, (Navarrin. lib. IV, excurs. xxix) Filii sui
 cogitationes agnosceret¹. Non potuit enim vivere in
 tanta familiaritate cum Christo, qui est fons omnis ve-
 ritatis, quin inde multa didicerit. — 3º Crevit in Dei
 cognitione ex assidua lectione et meditatione sacra-
 rum Scripturarum. Multi Patres docent B. V. fuisse
 in hac lectione assiduam; unde Origines (homil. 6,
in Lucam): « Habebat legis scientiam, et Propheta-
 « rum ratiocinia meditatione cognoverat. » Et D. Am-
 brosius: « Tum minus sola esse videbatur cum sola
 « esset, nam quomodo sola, cum tot libri adessent,
 « tot Archangeli, tot Prophetæ? » Et D. Augustinus

¹ In hac sententia optime explicatur quomodo, cum ipsemet
 Christus ipsi petenti miraculum non videretur obtemperare,
 B. Maria tamen dixit ad ministros: *Quodcumque dixerit vobis,
 facile;* quasi Ipsa in corde Filii legisset.

alloquens Virginem: « Reколе, Maria, inquit, pro-
 « pheticam lectionem; nec enim te scientia potest
 « divinatorum præterire librorum, quæ ipsam plenu-
 « dinem paritura es Prophetarum. » Ac tandem So-
 phronius ac Gregorius Nyssenus affirmant Deiparam
 Mariam, a tenera ætate perfecte didicisse sanctam lin-
 guam, et quoad in templo vixit, lectioni sacrarum
 Scripturarum vacasse. Quantum autem profecerit in
 hac lectione nemo est qui non agnoscat, si attendat
 Ipsam perfectissimo ingenio præditam fuisse, animum
 habuisse pacatissimum ab omni mentis perturbatione
 semotum, et a Deo postulasse intelligentiam rerum
 quas legebat. — 4º Multa didicit ex multorum effec-
 tum mirabilium ac plane divinatorum quos experie-
 batur, observatione; experta est enim conceptionem
 sine viro, partum sine dolore. (Suarez *ibidem*
 fuse evoluit.) — 5º Demum crevit in sapientia ex
 multis revelationibus. Patres enim testantur Ipsam
 fuisse variis revelationibus frequenter illustratam:
 unde Andreas Cretensis vocavit Beatam Virginem *fontem*
divinarum revelationum qui exhauriri non possit.
 Et Laurentius Justinianus ait: « Nec angelica tantum,
 « verum etiam Filii jugiter visione ac colloquio exul-
 « tavit: illi enim cœlestis visio debebatur cui incom-
 « parabilis gratiæ inerat plenitudo. » Adde quod, ut
 jam diximus, probabiliter quandoque habuit visio-
 nem intuitivam. — Porro nemo est qui non videat
 quantum scientiæ acquisierit B. V. ex his omnibus
 fontibus... Ergo... ¹.

¹ Sic Albertus Magnus evoluit varia illuminationum genera
 gloriosæ Virginis: « Illuminatio per lectionem Scripturæ sacræ

NOTA 1º Quando dicimus gloriosam Virginem ha-
 buisse scientiam supra omnem scientiam Apostolorum
 et Doctorum, non negamus tamen, imo admittimus
 hanc scientiam Deiparæ paulatim, et successive adauc-
 tam fuisse, et satis patet ex expositione diversorum
 mediorum quibus cognitionem omnium mysteriorum
 acquisivit.

NOTA. 2º Per hanc propositionem non intendimus
 dirimere hanc quæstionem utrum scilicet gloriosa
 Virgo habuerit hanc scientiam divinatorum mysterio-
 rum modo humano acquisitam, vel modo angelorum
 per se infusam, quamvis ut probabilius habeamus
 hanc scientiam per se infusam ipsi non defuisse, quia
 melius explicat quomodo habuerit usum rationis etiam
 in primo instanti conceptionis. (Conf. Suarez, disput.
 XIX, sect. III; De Rhodes, quæst. IV, § 3¹.)

QUÆRITUR *Utrum habuerit scientiam rerum natura-
 lium?*

« collecta; illuminatio studio rationis inventa; illuminatio con-
 « templationis oculo percepta; illuminatio familiaribus apparitio-
 « nibus angelorum, cordi Virginis invecata; illuminatio crebris
 « Dei revelationibus; illuminatio per haustum divinæ dulcedi-
 « nis, et gustum et experimentum certissimum, infusa, quando
 « gustavit et vidit quia bona est negotiatio ejus; illuminatio per
 « salutationem et doctrinam Gabrielis infusa; illuminatio specia-
 « liter per adventum Spiritus sancti et virtutis Altissimi splen-
 « dide donata; et tandem illuminatio per inhabitationem totius
 « Divinitatis in eam corporaliter superimpleta, ut vere amicta
 « sit sole, et luna sub pedibus ejus. »

¹ Hic recole quæ late disputant scholastici circa scientiam
 acquisitam, quæ venit a speciebus expressis, ut aiunt, id est a
 phantasmatis, seu per conversionem ad phantasmata, et circa
 scientiam infusam quæ venit a speciebus impressis independen-
 ter a phantasmatis.

Resp. Habuit scientiam partim infusam, partim acquisitam, necessariam vel expedientem ad cognitionem rerum supernaturalium et ad intelligentiam Scripturarum; non tamen habuit notitiam omnium scientiarum naturalium, puta Mathematicæ, Poeticæ, Physicæ, quia hæc notitia ipsi fuisset omnino otiosa et inutilis. Ita Suarez, de Rhodes (*ibidem*), contra paucos.

SOLVUNTUR DIFFICULTATES

Dices 1° *contra* 1^{am} *quæst.* : Gloriosa Virgo nequidem cognovit Messiam induturum carnem ex Virgine, ut patet ex his verbis ad angelum : *Quomodo fiet istud?* Ergo non habuit tantam scientiam. — Vide solutionem difficultatis ubi de voto virginitatis a B. M. emisso.

Dices 2° : Contra hanc scientiam eminentem quam in B. V. supponimus, opponi possunt hæc verba Evangelii : *Et ipsi non intellexerunt*, quando Christus inventus in templo, parentibus dixit : *Quid me quærebatis? Nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse?* (Luc. xi, 48, 49.) — *Resp.* 1° Forsitan hæc verba fuerunt ab Evangelista scripta, propter circumstantes vel propter S. Joseph qui non habebat scientiam adeo eminentem. — 2° Si intelligantur de B. V., certe accipi non possunt in eo sensu quod ignoraverit Christum loqui de Patre æterno; nec Joseph illud ignorare potuit. Itaque dici potest Ipsam non intellexisse verba Christi, quia non comprehendit adæquate quænam essent res illæ ad cœlestem Patrem pertinentes. Jam

vero hæc ignorantia non dedecuit statum Virginis. Ergo... (Conf. Suarez, disput. xix, sect. vi.)

§ 3. *De gratis gratis datis.*

QUÆRITUR *An B. V. habuerit donum prophetiæ, linguarum et miraculorum?*

DICO 1° : *Habuit donum prophetiæ.* Est conclusio certa et communis. (Conf. Suarez, disput. xx, sect. 1.) Ita testantur Patres; et aliunde constat ex cantico *Magnificat*, in quo spiritu prophetico locuta est B. V. præsertim cum pronuntiaverit se prædicandam esse beatam ab omnibus gentibus.

DICO 2° : *Habuit donum linguarum, saltem probabilis a die Pentecostes...*

Prob. 1° ex eo quod nulla sit ratio ipsi denegandi hoc donum, quod aliunde fuit concessum Apostolis, et etiam initio Ecclesiæ, omnibus fidelibus, non tantum iis qui futuri erant prædicatores Evangelii, sed etiam aliis fere communiter. — *Prob.* 2° ex utilitate fidelium. Ex Patribus enim et ex historiis colligitur, fideles ex variis nationibus ad illam confluisse : sive pietatis causa, sive ut ab Ipsa magis edocerentur. Oportuit ergo ut et illos intelligeret et ab illis intelligi posset. Ergo... (Suarez, *ibidem*.)

DICO 3° : *Habuit gratiam miraculorum, saltem post Ascensionem Domini.*

Prob. Ad bonum Ecclesiæ et ipsius profectum pertinebat ut B. Maria non tantum agnosceretur, sed etiam coleretur ut Mater Dei. Porro ad hoc singula-

riter inserviebat in B. Maria gratia miraculorum. Ergo..

Dixi, saltem post Ascensionem; probabilius enim videtur quod ante illud tempus miracula non fecerit; quia ille usus miraculorum fuit tum Christo, tum Apostolis reservatus, ad veram doctrinam propagandam: Maria autem publice saltem Christi doctrinam non propagabat. Post Ascensionem vero pertinebat ad gloriam Christi ut B. Maria coleretur ut Mater Dei, ac proinde, ut jam supra diximus, congruebat Ipsam edere miracula.

Hinc respondetur ad divum Thomam, qui contendit gratiam miraculorum nunquam B. Mariæ fuisse concessam, ex eo quod illa potestas fuerit Apostolis reservata ad doctrinam Christi confirmandam. (D. Thomas, 3^a pars, art. v, ad 3; Suarez, *ibidem*.)

Hic locus esset inquirendi, utrum gloriosa Virgo habuerit angelum custodem.

Respondeo; Controv. inter theologos. Maxima pars affirmat deputatum fuisse angelum ad ipsius custodiam, et hunc angelum fuisse Gabrielem, unum ex principibus angelis qui semper assistunt ante faciem Dominatoris universæ terræ. Sunt tamen qui contendunt, non absque aliqua probabilitate, angelum non fuisse præcise ad ipsius custodiam deputatum, quia illa assistentia non indigebat propter uberrimam gratiam Spiritus sancti, sed plures angelos fuisse ad ejus obsequium deputatos. Hoc ultimum admitteremus a tempore quo ad maternitatem divinam evecta fuit. Maxime enim decebat ad splendorem tantæ dignitatis rem ita se habere. Exinde S. Bernardinus: « Adfuit « Virgini angelorum protectio; assistebant enim illi

« innumerabiles multitudines angelorum in ejus protectionem. Pie enim creditur quod plurimas legiones habuit angelorum ad protectionem et custodiam « suam.» (Confer Navarrin., lib. IV, excursu LIV; de Rhodes, *de Litanis Lauretanis*, discours. 146.)

CAPUT IV

DE GLORIOSA VIRGINE IN TERMINO, SEU DE GLORIA
CÆLESTI DEIPARÆ

Disseruimus hactenus de perfectionibus quas B. Virgo consecuta est in via; reliquum est ut de felici statu gloriæ ejus disseramus. Quoniam vero mors est terminus viæ ac transitus ad beatitudinem, prius dicendum est de morte ejus et miris ejus mortis circumstantiis: nempe resurrectione et assumptione, quibus explicatis directe exponemus quanta sit hujus almæ Virginis in cælo regnantis gloria, tum essentialis, tum accidentalis.

ARTICULUS PRIMUS

DE MORTE AC MIRIS DEIPARÆ OBITUS CIRCUMSTANTIIS

QUÆRITUR 1° *Utrum B. Virgo corporalem mortem passa fuerit, et quam ex causa?*

AD 1um *Respondeo affirm. — Prob. ex Scriptura*